

Atatürk ve devrimler

Bir yıl daha geçti. Onun, 21 sene evvel, Ankarada Büyük Millet Meclisi öndeki katafalkı önden mahşeri bir kalabalığın, yaşı gözleri ve matemli cehreleriley, son ihtiham gecisi gözlerimde canlanıyor; milletimizin büyük matemine katılan, bu büyük Türk evladını ebedi istirahatgâhına tesyi için dört bir taraftan gelen yabancı heyet ve kitalarının yası fakat heybetli yürüyüşerini lince hatırlıyorum. Atatürk'ün millî camiadaki yeri ve ehemmiyeti bu kayıpla daha çok belli olmuş. fakat, pek büyük ve emsalsiz kahramanlar yetistiren Türk milleti, tarihine, onun şahsında müstesna bir varlık daha kata, rak, zenginleşmiş. Gerçekten, yirmi bir sene evvel bugün, Fani Mustafa Kemal her insanın muadde kader akibetine ugrayarak, sadece kendi milletini değil, Doğu dünyasının bir kurtuluş ve umutlığı olarak gördüğü, mağlûm ve magdur milletlerini de yese böğarak, aramızdan göçüp gitmiş, ama, Türk tarihinin enginliklerinden kuvvet ve enerji, Türk milletinin yakın ve uzak mazisinde geçirdiği acı, tatlî hâdiselerden, tecrübeberlerden ders ve ibaret alarak yükselttiği ve güzelleştirdiği asıl ruhundan milletine müstesna değerde bir miras bırakmıştır. Bu miras, yüz yıllar danberi hasta adam olmaktan bir türlü kurtulamayan ve niha-yet müstevî düşmanların en zaillâne ve gaddarca tecavüzlerine hedef olan Türk vatanını kurtarmak ve yine yüz yıllarda beri, bütün gayret ve çabalamalarla ragmen, tam mânâsıyla mahleye-nâfuz edip içersine dahil olamadığı Batı medeniyetini, Batı dünyasının müsbat kafasını, müsbat telâkkî ve zihniyetlerini Türk milletine mal eden, benimseten İnkılâplar şeklinde tecelli ediyor ve bu mirasın lîyecî muhafaza ve müdafâası, geliştirecek bütün ve yeni ilmi, fikri ve ahlâki terakkilere uyduzuşusunu da çok güvendigî Türk gençliğine emanet bırakıyordu.

«Medeniyim diyen Türkiye Cumhuriyeti halkı fikri ile, zihniyeti ile medenî olduğunu ispat etmek mecburiyetindedir. Medeniyim diyen Türkiye Cumhuriyeti halkı aile hayatı ile, yaşayış tarzı ile medenî olduğunu göstermek mecburiyetindendir. Medeniyim diyen Türkiye Cumhuriyeti halkı aile hayatı ile, yaşayış tarzı ile medenî olduğunu göstermek mecburiyetindendir.»

K. ATATÜRK

Prof. Tayyip GÖKBİLGİN

di politikaçılardan, basis menfaatperestlerin o vehim ve hayali uyandırmaça çalışması, o yüzden tatmini hurs ve menfaat düşünsinden ibarettir. Temin ederim ki, bütün mevcudiyetimle temin ederim ki, bu gibiler her ne şekilde, suret ve vesile ile olursa olsun, mevcudiyetlerini ihsas ettikleri gün, Türk milletinin amansız kâhrâna hedef olmaktadır kurulamayacaklardır. Artık Türkiye din ve seriat oyunlarına sahne olmaktan çok yüksektir. Bu gibi oyuncular varsa kendillerine başka taraflarda sahne arasınlardır. Mazinin gafletleri, paslı ataletleri. Türkiye halkın dîlmâğinden silinmiş olduğundan şüphe ve tereddüde mahâl yoktur. Vâsil olduğumuz mesut vaziyetten bir katre geriye gitmek kimsenin mevzuu bahis etmeye dahi salâhiyyet olmadığı kat'î bir hâlikattır.»

Atatürk, millet ruhunu ve kabiliyetlerini, bilinmeyen bir hazırlıksız bir insan gibi, meydana çıkarın, bu mânî ve heybetli varlığı sezen, sonra da ona sekil ve mânâ vermeye bütün hayatını vakfetmiş olan müstesna değerde bir kimsedir. Onun kültür sahasında en ehemmiyetli ve en cesur yenilik hareketi, tlerleme hamlesi yazı İnkılâbi oldu. Yeni Türk harfleri kabul ve bizzat kendi baş öğretmenliği idaresinde millete mal edildi. Atatürk'ün dikkati, millî şurun inkişafına mifisalt ve istikbalde meydana getireceği neticelerle İnkılâpların kökleşmesine ve geylerine yariyabilecek olan İlmi konulara ve meselelere de samîl oldu. Türk tarihinin derinliklerine nüfuz etmek ve Türk dilinin içcelliklerine, zenginliklerine ulaşmak ve bu suretle de büyük Türk milletini parlak ve muhtesem bir İstikbale sevketmek onun başlica endise ve hedefi olarak son nefesine kadar mesgul olduğunu meselelerdi.

Atatürk'ün ele aldığı hayatı konularından biri de Türk kadınına, Türk cemiyeti içinde, lâviy oldugu mevkii vermek, onun hukuki ve sosyal durumunu medenî milletlerdeki uydurmak idi. Kadınların ictimai hayatı son derecede az karışıkları, ötedenberi sarkta görülen bir hâldi. İslâmdan sonra ise bu keyfiyet snâsuz bir taassup haline getirilmiştir. Halbuki, asıl Türk adilleri arasında kadına hürmet etmek, hayatın hemen bir çok sahalarında kendilerinden hizmet ve

vazife beklemek esasti. İslâm dünyasındaki kadının vaziyeti bir taraftan onun mevkili külcültümekte ve diğer yandan da Türk cemiyetinin yarısını, bîhâsa coenâklarımıza ilk terbiyeyle veren kısmını, aşağı bir seviyede tutmakla bu cemiyeti zayıf düsürmekte ve âdetâ mefîle bırakmaktadır. O, Türk kadınının hukuki ve sosyal durumunda kökü bir İnkılâp yaptı, onu her vazife ve meyke getirmek, memur, hâkim, milletvekili ve salâf olabileceklerini temin etmekle yük selitti. Cehlin ve taassubun ellen den kurtararak ve herkesi Türk kadınına hürmete mecbur ederek Türk bütünlüğünün kıymet ve kudretini artırdı.

Atatürk İnkılâplarının esas ruhu ve hedefi Batı medeniyetine ulaşmak olduğu için, hayatın her sahasına taallük ediyordu. Türk toplumunun elleneme hızını artıracak, onu hayatı bağlı

yarak daha fazla mesut kılacak her hareket ve İnkılâp konusu idi. Mesela, Şark Musikisi mejnâkâk, az çok nyuşturucu ve atale sevkidekî karakteri ile bu cemiyetin aradığı ve ihtiyac olugu bir müzik vasfında olamazdı. Avrupa klâsik müzikini hem nesmek, Türk ruhundan fışırın asıl müziği Batı metodu ile işleyerek ve onu armonize ederek medeniyet dünyasına mal etmek, bizzat kendî zevk ve itiyatlarına da aykırı olmakla beraber, bu sahadaki kötü geleneklerden ayrılmak, onun çok ehemmiyet verdiği bir nokta idi. Ölümlünden kısa bir müddet evvel, Ankara Halkevâlde bir Gazlan tep gecesinde, Türkün asıl müzikisi, onun Batı medeniyeti ile tamamen kaynaşmasına hizmet edecek ve ruhlara ulviyet, enerji ve güzel hisler aşılayacak musikinin nasıl olması lazı geldiği hakkında sözleri bugünkü gibi hatırladı.

O, halkı sevmegi, halka güvenmeyi ve yalnız millet ile birlikte Türk yurdunu için çalışmayı en yüksek bir derecede benimsayan ve herkesi öğretmen bir İnkılâpçı idi. Atatürk, Türk milletine, bütün hürriyetlerinin teminatının müsbat kafa terbiyesinde, ahlâk ve karakter terbiyesinde, her tâi cebir ve tahakkime karşı koyan, şahsi menfaatler ve ihtiyâcların üstünde, millî hâkimiyet ve sosyal adalet nizamında olduğunu telkin etmiş ve bunu aramayı hedef saymıştır.

Atatürk İnkılâplarıyla sahnanan ve istikbal için büyük ümit... (Devamı Sa. 7. Sü. 8 de)

Mustafa Kemal 1922 de İzmir'e girdiği günlerde

Sizlayan yüreklerimizle yirmi bir yıl evvelini hatırlıyoruz; 20. Ekim, 1938 Cumhuriyet bayramında Atatürk'ü Ankarada bog yere beklemiştik. Yokluguya bükülen boyumuz, hastâlik haberileyen yanın kalbimizle, bayram sevincimiz içimizde dâğlâmıştı. O günden sonra, ondan bir haber alınamak için, sabır-sızılıkla gazeteleri bekler, radyolarımızın başından ayrılamazdık. Fakat zalim eccl, bütün bir milletin dualarına rağmen, Fani Mustafa Kemal'i 10 Kasım 1938 günü aramızdan aldı. Yurt semâsını dolduran hıçkırıklarımız dünyanın kablîni sızlatmış, büyük acımıza bütün milletler paylaştı. Türk milleti en kıymetli evladını kaybetmiş milletler inanılır ve güvenilir bir dosttan mahrum kalmışlardı.

Aradan yirmi bir yıl geçti. Başardığı işlerin azametini sindirdi daha iyî kavriyoruz. Nasıl büyük bir yapı, kocaman bir dağ uzaktan bakıldığında zaman bütün heybetiyle gözleri doldurursa, Atatürk'ün milletine yaptığı hizmetler de akillarımıza hayret veriyor ve gün geçtikçe ona havranlığımızı artırmaktır.

Gegmis günleri beraberce hatırlıyalım: Güzel yurdumuz yer yer ligâl edilmiş. Silâhlarımıza alınmış. Yüregi yanık analar, boyunu bükük yetimlerini başlarına basmış genç dullar şâşkin bir halde Ortaâka bir ölüm sessizliği...

İktidâr elerinde tutanların ihaneti, viedanlarda homurdanan nefreti tasiran bir damla oldu. 19. Mayıs 1919 da Samsuna çıkan Mustafa Kemal'in gidişine, kadın erkek bütün bir millet kostu. Kurtuluş için çarpışmaya hazır olduğunu başkumandâna bildirdi. Yurtâka ölüm sessizliği, sur üfürülmesi gibi, mahsî bir kaynaşmaya sona erdi. Yediden yetmiş, kadın erkek is bağıdaydı. Neticede kazanılan zafer, göğüslerimizi asırılarca iftihârla kabartacak bir azamettedir.

Atatürk, Türk milleti için her şeyin en iyisini isterdi. En iyî hükümet şekli olan Cumhuriyet ilân edildi. Millet uğruna yorulmadan çalışmak kudretini, milletine olan sevgi ve hayranlıktan alıgnâma suphe yoktur.

Atatürk'ü yakından tanımak saadetine eren bir nesli olarak onunla öyle doluyuz ki, heyecanımızı dökmek için kelimeler kuru,

O'nu an
Mü

sahfeler dar geliyor. Bu vatanın Esen rüzgarında O'nun sesini din biri ardından kutladığımız sevinç değil mi? Hele biz Türk kadınları masayı kafoş arkasında iç çekin Türk kadınlarına erkeklerimizle millî gücü iki misâne pîkardı. Şîn en başarılı şekilde kullanmak igo erkek beraberce getätigimiz halde var.

10. Kasım günü her yıl bizim olarak millet olarak, hükümet ol bize kazandırdıklarına neler ilâve var mıdır? Bunları nasıl telafi ede hesaplaşma ile Atatürk'ün arzu etti?

Bu milletin kadını olarak Türk İnkılâplarına kötüce uzanan hâ tak sayıyorsunuz kendimizi! Ana olasılım bizim en birinci millî v